

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

KULTTUURITOIMINTA- KOKEILUT

Anita Kangas

KESKI-SUOMEN KULTTUURITOIMINTAKOKEILUN TAUSTA (VUOSINA 1976-1979)

- ARVO SALON JOHTAMA KULTTUURITOIMINTAKOMITEA
1974:2. KULTTUURIPOLITIIKAN TAVOITTEET:
 - TASA-ARVON LISÄÄMINEN KULTTUURIPALVELUJEN SAAVUTETTAVUUDESSA
 - OIKEUKSIEN JA MAHDOLLISUUKSIEN TURVAAMINEN OMAEHTOISEEN LUOVAAN TOIMINTAAN
 - KUNTALAISTEN AKTIVOINTI OSALLISTUMAAN KULTTUURIPALVELUIHIN JA PÄÄTÖKSENTEKOON PALVELUJA KOSKEVISSA ASIOISSA → AKTIVOITUMINEN ASUINYMPÄRISTÖÄ KOSKEVISSA ASIOISSA
 - TAITEEN TEKEMISEN EDELLYTYSTEN TURVAAMINEN MAAN ERI OSISSA
 - KANSAINVÄLISEN KULTTUURIVAIHDON EDISTÄMINEN

MITEN TAVOITTEET SAAVUTETAAN?

- VÄLINEET: KULTTUURIHALLINTO, KULTTUURINTUTKIMUS JA TAIDEKASVATUS
- KESKEISIN TOIMIJA KULTTUURIPALVELUJA ORGANISOIVA JA KOORDINOIVA KUNTA

KUITENKIN...

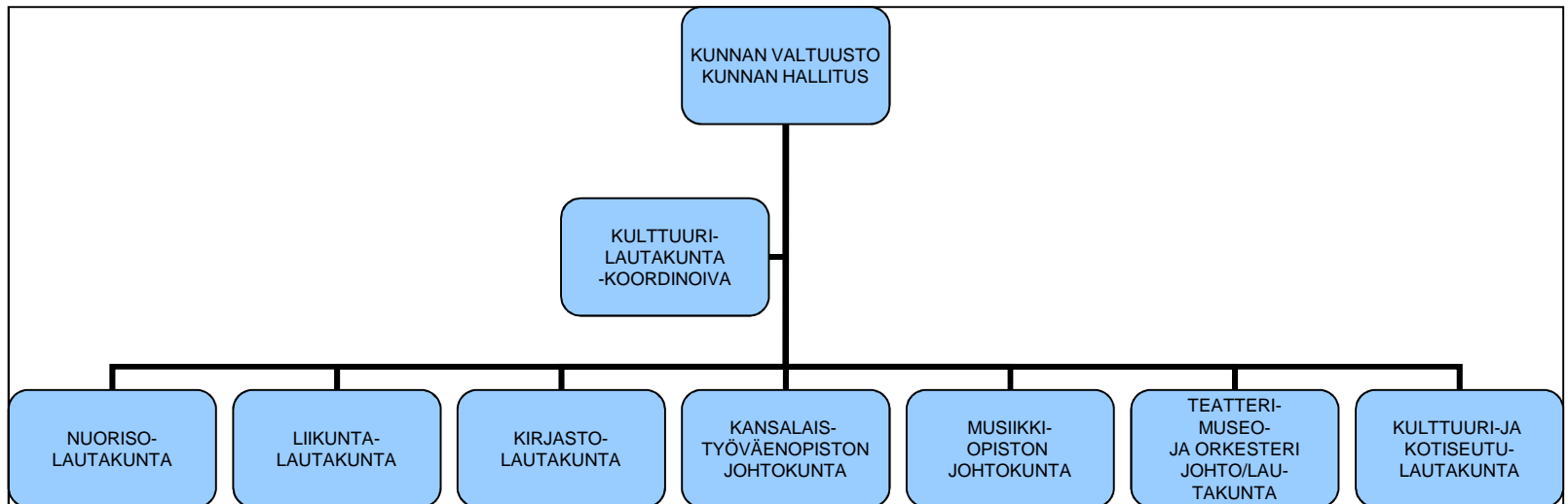
- KUNNISSA 1970-LUVULLA MONIA ONGELMIA
 - ERILAISIA TOIMIELIMIÄ: NUORISO-, LIIKUNTA- JA KIRJASTOLAUTAKUNNAT, KANSALAIS- JA TYÖVÄENOPISTOJEN JOHTOKUNNAT SEKÄ KULTTUURI- JA KOTISEUTULAUTAKUNNAT; JAKO LAKISÄÄTEISIIN JA VAPAAEHTOISIIN LAUTAKUNTIIN
 - PUUTTUI KULTTUURIALAN KOORDINOIVA TOIMIELIN
 - KULTTUURIN ASEMA HEIKKO
 - VALTION JA KUNNALLISEN KULTTUURITOIMINNAN TUEN JAKAUTUMINEN ERITTÄIN EPÄTASAISTA

RATKAISUJA ONGELMIIN JA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN

- LAKISÄÄTEISTETÄÄN KUNTIEN KULTTUURIHALLINTO → SÄÄDETÄÄN LAKI KUNTIEN KULTTUURITOIMINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ, TÄYDENTÄMÄÄN LAKIA TAITEEN EDISTÄMISEN JÄRJESTELYISTÄ
- KÄYNNISTETÄÄN LAIN JA ASETUKSEN KOKEILU KOLMESSA KUNNASSA TAVOITTEENA AKTIVOIDA KUNTALAISIA JA KULTTUURITOIMIJOITA

KULTTUURIHALLINNON KOKEILU 1975-1979

- KULTTUURILAUTAKUNNAN PERUSTAMINEN JA ASEMOINTI KUNNANHALLINTOON
- ONGELMAKSI TULI KOORDINOINTIASEMAN SAAMINEN, KOSKA VALTIO JA KUNNAT KEHITTIVÄT ERI SEKTOREITA NIIDEN OMISSA KONTEKSTEISSA
 - PERUSTETTIIN MONENLAISIA YHTEISTYÖRYHMIÄ → HALLINTO LISÄÄNTYI PAIKALLISESTI JA ALUEILLA
 - LAUTAKUNTA KEHITTYI AUKKOJEN PAIKKAAJAKSI KUNTALAISTEN KULTTUURIPALVELUJEN MAHDOLLISTAMISESSA

KULTTUURITOIMINTAKOKEILU 1975-1979, ONNISTUMISIA

■ MONIA ONNISTUMISIA:

- MÄÄRÄLLISESTI OSALLISTUMINEN LISÄÄNTYI HUOMATTAVASTI
- UUSIA OSALLISTUJIA <--> KULTTUURITOIMINTOJA KAIKKIALLA

- PALKATTUJEN KULTTUURIOHJAAJIEN TYÖMUODOT JÄRKEVÄT, YHDISTÄEN HALLINTOA JA TOIMINNAN OHJAUSTA
- SUHDE YHDISTYKSIIN SAATIIN RAKENNETUKSI ALUN KILPAILUASETELMAN JÄLKEEN

- KUNTALAISTEN KUULEMINEN MONIMUOTOISTA
 - TOIMINTATUTKIMUS
 - SAMANAIKAISESTI LÄHTI LIIKKEELLE KYLÄ- JA KAUPUNGINOSATOIMINNAN VAHVISTUMINEN; KOKEILU AUTTOI SEN TOIMEENPANOSSA
 - KUNTASUUNNITTELUSSA KUULTIIN ASUKKAITA; KOKEILU MUKANA SIINÄKIN

 - PAIKALLINEN KULTTUURIPOLITIikka VAHVISTUI, MIKÄ TARKOITTI SITÄ, ETTÄ KULTTUURIPOLITIikka EI VOINUT RAJAUTUA VAIN TAIDEKULTTUURIN SISÄLTÖIHIN VAAN OLI OLTAVA MUKANA VAIKUTTAMASSA YHTEISÖJEN KEHITTÄMISEEN YLEENSÄKIN

KULTTUURITOIMINTAKOKEILU 1975-1979, ONGELMIA

- ... MUTTA MYÖS ONGELMIA:
 - YKSITTÄISET KOKEILUKUNNAT KÄYNNISTIVÄT LIIAN MONIEN ERITYISRYHMIEN/--ALUEIDEN KANSSA KOKEILUTOIMENPITEITÄ,
 - TAIDEOHJAAJIA EI PYSTYTTY PALKKAAMAAN
 - KULTTUURIOHJAAJIEN JA SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN SEKÄ MUIDEN KUNNAN TYÖNTEKIJÖIDEN VÄLINEN KONKREETTINEN YHTEISTYÖ EI KEHITTYNYT RIITTÄVÄSTI
 - TAITEEN AMMATTILAISTEN ANIMAATTORIN ROOLI JÄI VÄHÄISEKSI
 - KOKEILUN LOPPUMINEN – TOIMINNAN JATKUMINEN:
 - PIENIN KUNTA SIIRTYI YHDISTELMÄVIRKAAN, JOKA TODETTIIN HETI VIRHEEKSI
 - MUUT JATKOIVAT

KOKEILUN JÄLKEEN

- 1980 SÄÄDETTIIN KULTTUURITOIMINTALAKI
- 1980-LUVUN LOPULLA KUNTAHALLINNON KEHITTÄMINEN: KULTTUURILAUTAKUNNAN ASEMA?
- VAPAAKUNTAKOKEILUT: LAUTAKUNTIEN YHDISTÄMISIÄ
- TULOS JA TEHOKKUUS, SUURET LUVUT: LAUTAKUNTIEN YHDISTÄMISIÄ
- 1990-LUVULLA LAMA JA VALTIONOSUUSUUDISTUS
 - RATKAISEVA PAIKALLISEN KULTTUURIPOLITIIKAN KANNALTA: LISÄÄ KULTTUURILAKEJA (TAITEEN PERUSOPETUS, MUSEO, TEATTERI JA ORKESTERI)
 - KUNTIEN KULTTUURITEHTÄVÄT JA LASKENNALLISTA RAHAA
 - KULTTUURITOIMEN (LAKI KUNTIEN KULTTUURITOIMINNASTA) ASEMA MUUTTUI JA KUNNITTAIN ERILAISTUI, POLARISOITUI VOIMAKKAASTI

KOHTI UUTTA KOKEILUA JA KUULTO- PROJEKTIA

- 2000-LUVULLA KULTTUURIPOLITIIKAN TALOUDELLISET PERUSTELUT VOIMISTUVAT
- KILPAILUKYKY JA MARKKINAT
- LUOVA TALOUS
- HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ KEHITYS SÄIKEINÄ
- KULTTUURILAUTAKUNNAT HARVINAISUUS
 - (KANGAS & RUOKOLAINEN: VAIN JOKA VIIDENNESSÄ KUNNASSA ITSENÄINEN KULTTUURILAUTAKUNTA, YHDISTELMISTÄ SIVISTYSTOIMENLTK SUOSITUIN)

- KIVISTÖN JA KANKAAN MUISTIO:

K & K TYÖRYHMÄN KESKEISET TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖS

- Kuntien erilaistuminen voimakasta: pääkaupunkiseudun ja maakuntakeskusten ulkopuolella kulttuuripalvelujen tarjonta on niukkaa, toimijoita vähän.
 - Alueellisen kulttuuripolitiikan tarve suuri, mutta kulttuuriasiat ajelehtivat alueilla.
 - Kunnallisen kulttuuritoimen palvelujen kysyntä suuri, mutta kuntien voimavarat vaihtelevat suuresti.
 - Kuntalaisten osallistuminen: eriarvoisuus ja aliarvostus.
- Toive uudesta kulttuuritoimintakokeilusta

KUULTO-PROJEKTI

- TOIMINTATUTKIMUKSELLINEN KEHITTÄMISHANKE KULTTUURIPALVELUIDEN TASAVERTAISEN SAATAVUUDEN LISÄÄMISEKSI, KULTTUURISEN OSALLISUUDEN JA TASA-ARVOISUUDEN VAHVISTAMISEKSI KUNNISSA.
- HANKE KESKITTYY ERITYISESTI KUNTIIN, JOISSA YLEISEEN KULTTUURITOIMINTAAN KÄYTETÄÄN 0-15 EUROA/ASUKAS.
- HANKKEEN TAVOITTEENA ON
 - LUODA KESTÄVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ JA MALLEJA KULTTUURIPALVELUIDEN SAAVUTTAMISESSA,
 - JÄSENTÄÄ JA MALLINTAA MONITOIMIJUUTTA KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMISESSA, ORGANISOINNISSA JA RAHOITUKSESSA,
 - LUODA MALLEJA JA KÄSITTEITÄ, JOITA VOIDAAN HYÖDYNTÄÄ KUNTALAKIUUDISTUKSESSA JA KULTTUURIN PERUSPALVELUJEN JA KULTTUURIN TEHTÄVÄALAN MÄÄRITTÄMISESSÄ,
 - TUOTTAJAA JA VÄLITTÄÄ MINISTERIÖILLE JA KUNNILLE ARVIOITUA TIETOA KOKEILUKUNTIEN TOIMINTAMALLEISTA PROJEKTIN ERI VAIHEISSA.

PROJEKTIN KÄYTÄNTÖ

- HANKE TOTEUTETAAN 2-VUOTISENA TOIMINTATUTKIMUKSELLISENA KEHITTÄMISHANKKEENA.
- TOIMINTATUTKIMUKSESSA ETSITÄÄN RATKAISUJA ONGELMIIN, YRITETÄÄN MUUTTA VALLITSEVIA KÄYTÄNTÖJÄ.
- TUTKITTAVAT, TUTKIJAT JA MUUT TOIMIJAT OVAT KAIKKI AKTIIVISIA, PROSESSEISSA VAIKUTTAVIA TOIMIJOITA, OSALLISIA.
- KUULTO- PROJEKTISSA ASUKKAAT, KUNTA- JA PROJEKTITOIMIJAT, TUTKIJAT JA ASiantuntijaryhmä OVAT AKTIIVISIA ONGELMANRATKAISIJOITA.
- PROJEKTI TUOTTA UUTTA TUTKIMUKSELLISTA TIETOA KYSYEN MM., MITEN TUTKITTAVAT KOHTEET VOIVAT MUUTTUA JA TOISAALTA MIKSI NE EIVÄT MUUTU.